

SIVILOMBUDET

OSLO POLITIDISTRIKT
Postboks 2093 Vika
0125 OSLO

Vår referanse
2022/1285

Deres referanse
21/53736 - 20

Vår saksbehandler
Silje Sønsterudbråten

Dato
09.08.2022

Avslutning av besøk til Oslo politidistrikt

Vi viser til dialog om oppfølging av Sivilombudets besøk, 11-12. mai 2021, senest ved Oslo politidistrikts brev av 1. og 30. juni 2022.

Politidistriktets redegjørelser gir god oversikt over hvilke konkrete tiltak som er blitt iverksatt og hvilke prosesser som er igangsatt, men som krever et mer langvarig arbeid.

Nye informasjonsskriv

Sivilombudet mottok i siste oversendelse kopi av to nyutviklede informasjonsskriv som deles ut til mindreårige i arrest, et om samtaletilbudet fra barnevernsvakta og et med informasjon knyttet til løslatelse fra arrest. Vi merker oss at skrivet med informasjon inkluderer informasjon om klagerettigheter. I behandling av eventuelle innkomne klager er det viktig at det informeres om muligheten for å klage på eventuelle avslag til Sivilombudet.

Oslo politidistrikt understreker at nødvendig informasjon også formidles i muntlig i dialog med arrestanten og at det sikres at mindreårige forstår informasjonen og får svar på spørsmål. Vår gjennomgang av oversendte arrestjournaler bekrefter at det dokumenteres systematisk i arrestjournal hvorvidt informasjon er gitt og eventuelle årsaker til at det har vært vanskelig å få formidlet sentral informasjon.

Ny rutinebeskrivelse

Sivilombudet mottok også kopi av en ny rutinebeskrivelse utviklet etter besøket. Vi ser positivt på at rutiner knyttet til arrest av mindreårige nå er samlet, og legger til grunn til at disse er lett tilgjengelig for ansatte og at den oppdateres fortløpende ved endringer.

Dokumentasjon i arrestjournal

Oslo politidistrikt oppgir at det har vært intern opplæring og økt fokus på føring av arrestjournal. Sivilombudet mottok 1. juni 2022 kopi av arrestjournaler for alle mindreårige innsatt i arrest i første kvartal 2022. Gjennomgang viser at journalene inneholder færre standardiserte fraser enn under besøket. Journalene gir i langt større grad konkrete beskrivelser av de faktiske forholdene, inkludert begrunnelser for viktige beslutninger under arrestforløpet. Dette er viktig for ungdommenes rettssikkerhet.

Bruk av glatte celler for mindreårige

Gjennomgang av arrestjournaler i forbindelse med besøket avdekket manglende begrunnelser av hvorfor plassering på celle var «tvingende nødvendig». Gjennomgang av arrestjournaler fra første kvartal 2022 viste at flertallet av disse inneholdt slike begrunnelser. Sivilombudet merker seg likevel at enkelte manglet dokumentasjon på denne beslutningen og legger til grunn at dette skjerpes slik at samtlige arrestjournaler fremover vil inkludere dette.

Vi noterer oss samtidig at alternativene til celle som vurderes handler om å kjøre de mindreårige hjem eller til institusjon. Alternative plasseringer i arrestens egne lokaler som ikke innebærer bruk av glattcelle er fremdeles fraværende i vurderingene.

Oslo politidistrikt bekrefter i sitt svarbrev at rommet som i dag brukes som venterom for tolker, advokater mv. «kan og skal vurderes som alternativ til celle ved kortere opphold for mindreårige». Det er ikke spor av slike vurderinger i mottatte arrestjournaler.

Dersom plassering på celle ikke er tvingende nødvendig, skal den mindreårige tilbakeholdes i et mindre inngripende lokale.¹ Sivilombudet forutsetter at bruk av venterommet eller andre passende rom i arrestens lokaler vurderes konkret som alternativ til plassering på glatt celle, i tråd med politidistriktets oppgitte praksis, og at disse vurderingene dokumenteres i arrestjournal.

Sivilombudet merker seg at arbeidet med mulige tilpasninger av bygningsmassen vil ta tid og at det antakelig vil foreligge et forslag innen utgangen av 2022. Sivilombudet ber om å bli orientert om resultatet av denne prosessen.

Mulighet for samvær med voksne

Gjennomgang av mottatte arrestjournaler fra første kvartal 2022 viser at dokumentasjon av tilsyn har blitt bedre. Det var i hoveddelen av de oversendte arrestjournalene nå mulig å se hvor ofte den mindreårige fysisk ble tilsett av ansatte, hvor og hvordan samtaler ble gjennomført (på celle, annet sted, kort om innhold) og vurderinger av den mindreåriges tilstand.

Oslo politidistrikt understreker i sitt brev at mindreårige tilbys kontinuerlig voksenkontakt i form av åpen celledør. Sivilombudet finner det påfallende at *ingen* av de mindreårige innsatt første kvartal 2022 faktisk hadde kontinuerlig samvær med voksne. I én av de gjennomgåtte journalene var det også notert at en ungdom ønsket åpen celledør, men at dette ble avvist av kapasitetshensyn.

Ombudet ønsker å understreke at barn har høyere risiko for å ta skade av frihetsberøvelse og isolasjon enn voksne. Mangel på kontakt med andre mennesker er det mest inngripende ved politiarrest. Det er derfor svært viktig at samvær med mindreårige arrestanter prioriteres. Samvær med voksne bør aldri avvises av kapasitetshensyn. Det er også viktig å

¹ Politidirektoratet, Veileder til arrestinstruksen, kapittel 5 Særlig om mindreårige, tredje avsnitt, side 16.

være bevisst på at mindreårige som ikke aktivt ber om kontakt likevel kan ha behov for det og at dette derfor må tilbys og kommuniseres tydelig.

Informasjon om sladding av kamera

Oslo politidistrikt viser i sitt brev at det etter besøket er hengt opp informasjon i hver inkvireringsskranke om at cellene i arresten er kameraovervåket og at kameraer sladdes under kroppsvistasjon. Det understrekes at dette også formidles muntlig og at det sikres at arrestanten forstår dette.

Sivilombudet merker seg at politidistriktet har initiert en dialog med Politidirektoratet om dette og at det ved revisjon av sentral arrestinstruks skal vurderes om dette skal adresseres i instruksene.

Avslutning av besøk

Samlet sett har politidistriktet iverksatt flere viktige tiltak for å følge opp Sivilombudet funn og anbefalinger.

Etter en helhetsvurdering avslutter vi med dette oppfølgingen av besøket. Et eventuelt nytt besøk eller annen oppfølging vil bli gjennomført dersom Sivilombudet finner det hensiktsmessig.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Silje Sønsterudbråten
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner, og har derfor ikke håndskrevet underskrift.

Kopi til:

JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
POLITIDIREKTORATET

Postboks 8005 Dep.
Postboks 2090 Vika

0030 OSLO
0031 OSLO